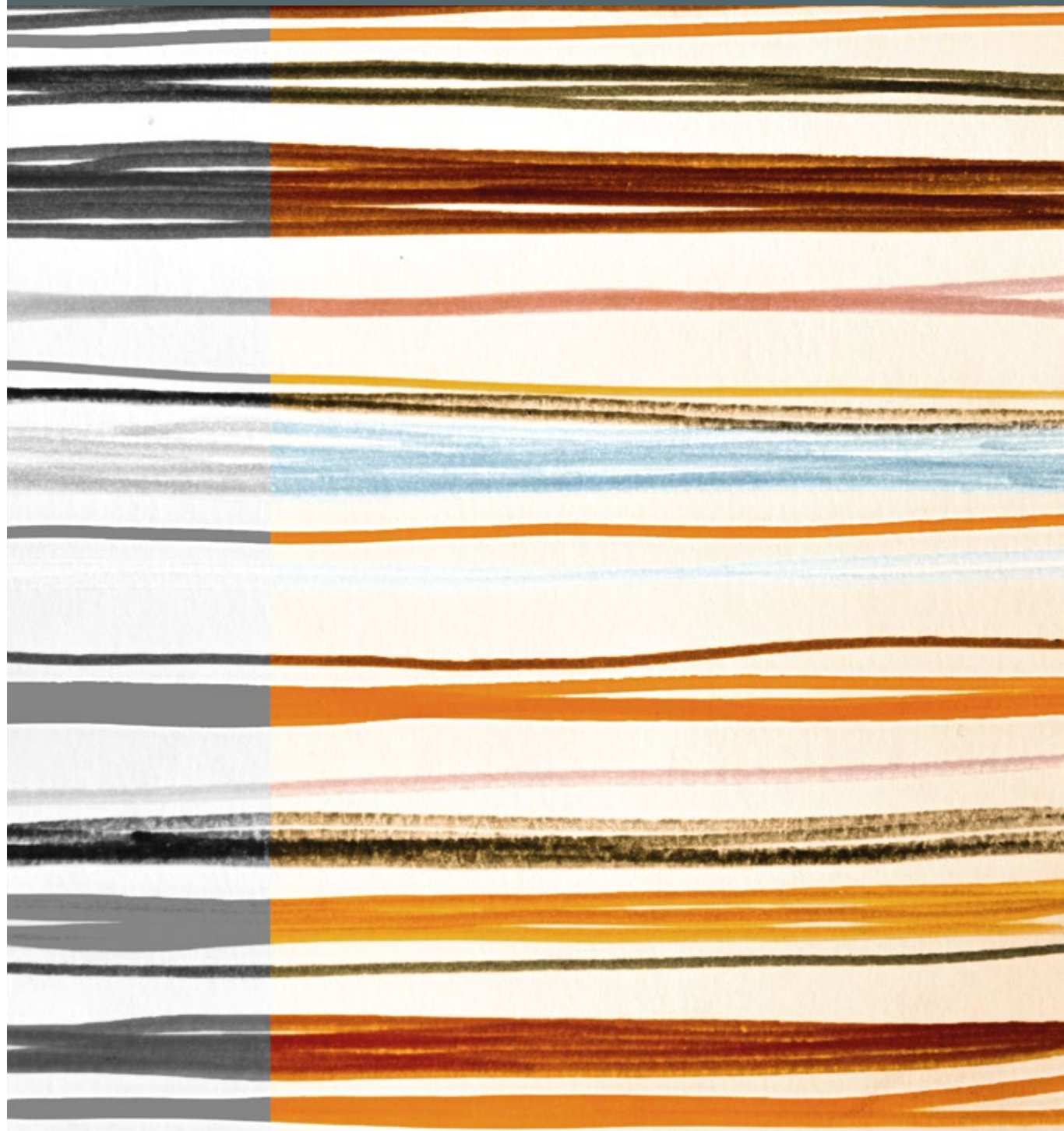

LECTURA
activa

**Quadern
per a l'alumnat**

Terra baixa

Àngel Guimerà

ET DONEM LA BENVINGUDA A LECTURA ACTIVA!

Aquest és el quadern de treball *Lectura activa* del llibre *Terra baixa*, d'Àngel Guimerà. Les activitats que et plantejem a continuació tenen com a objectiu ajudar-te a recordar el contingut del llibre i treballar una sèrie de qüestions que s'hi relacionen però que, a més, et resultaran útils per a altres aspectes de la teua vida acadèmica i social. També pots fer les activitats digitals auto-correctives que trobaràs en la fitxa del llibre en el web www.bromera.com, juntament amb altres recursos.

La primera part del quadern planteja un treball sistemàtic i escrit, mentre que en la segona part trobaràs activitats per a resoldre de manera individual i unes altres que hauràs de treballar en parella, en grup o amb la classe sencera; a més, hauràs de llegir en veu alta, modular la veu, improvisar parlaments, bastir arguments per a fonamentar les teues opinions, inventar històries i fer uns treballs diversos, originals, engrescadors i divertits.

Au, va, acompanya'ns!

LECTURA
activa

COMPRENSIÓ LECTORA

1. Ompli aquesta taula sobre el conflicte entre la terra alta i la terra baixa.

	Què simbolitza?	Com és la gent que hi viu?
Terra alta		
Terra baixa		

2. Relaciona els següents personatges amb els adjectius que trobaràs tot seguit. Alguns dels adjectius es poden adir a més d'un personatge i poden canviar al llarg de l'obra.

despòtic/a resignat /ada aprofitat/ada ingenu/a conformista pacient
blau/va possessiu/iva rebel honest/a reflexiu/iva sincer/a

- Manelic:
- Marta:
- Xeixa:
- Sebastià:
- Tomàs:
- Nuri:

3. Tant el personatge de Marta com el personatge de Manelic tenen una evolució important al llarg de l'obra. Descriu els canvis que pateixen.

Marta

Manelic

4. Marca les següents afirmacions segons siguin vertaderes o falses.

Tots els membres de la família dels Perdigons tracten malament Manelic.	
Sebastià va abusar sexualment de Marta quan era menuda.	
El pare de Marta havia treballat de moliner per a Sebastià.	
Ningú li vol dir a Manelic el vertader motiu del seu matrimoni amb Marta.	
Abans de matar l'amo, Manelic ja havia amenaçat de matar-lo.	
Manelic és orfe.	
Sebastià i Manelic no s'havien vist abans de concertar el matrimoni amb Marta.	
Ningú ajuda Manelic i Marta quan li planten cara a Sebastià.	

5. Quan Manelic explica que una visió li anuncià que es casaria prompte, dubta entre si fou una Mare de Déu o una bruixa. Què n'opina la resta de personatges? Per què?

.....

.....

6. La visió que anuncia el casament de Manelic naix d'un gorg. Al llarg de l'obra l'aigua serà un símbol molt important. Quina referència podem trobar a l'escena VIII de l'acte segon?

.....

.....

.....

7. La sang també és un altre element simbòlic important al llarg de l'obra. En quins tres moments apareix i què representa en cadascun dels moments?

1

.....
.....

2

.....
.....

3

.....
.....

8. Llig el següent fragment i escriu, amb les teues paraules, el significat o un sinònim de les paraules subratllades. Utilitza, si cal, un diccionari. Maqueteu en un recurs:

Vet aquí que jo cada vespre quan los **bens s'ensopien** i els gossos **feien lo cap viu** a l'entorn de la **jaça**, em ficava a la barraca, i abans de que fes cap al Sant Sunyé vet aquí que deia dos parenostres. Un el deia per l'animeta del pare i de la mare, que, com s'estimaven tant, ja se'l partien; i l'altre parenostre el deia cada **vespre**, sabeu?, perquè Nostre Senyor em triés una... una bona muller.

Vet aquí:

Bens:

S'ensopien:

Feien lo cap viu:

Jaça:

Vespre:

9. Localitza i copia un exemple que mostre la relació de possessió entre Sebastià i Marta. Què ens ho indica? Què en pensa ella?

.....
.....
.....

10. En l'obra només hi ha un personatge que utilitza sovint els monòlegs. Qui és i per què penses que l'autor ha triat aquesta fórmula?

.....
.....

LECTURA EN VEU ALTA

Abans de començar a llegir en veu alta...

- Subratlla les paraules menys conegudes per a tu i repeteix-les tantes vegades com ho necessites.
- Fixa't bé en la puntuació.
- Assegura't que entens tot el text.

1. Llig en veu alta el següent fragment. Abans, però, subratlla les paraules que no entengues o que et resulten difícils de pronunciar. Para atenció també a les acotacions.

«I aquella nit vaig somniar que els ramats me fugien de dret als gorgs del Carançà i jo, em-paitant-los, que els hi engego un còdol; i, vatua, el còdol va anar a dintre del gorg major! I l'aigua que comença a bullir, bullir i a treure una mena de fum negre... I entremig d'aquell fum que em surten unes... unes coses estranyes, amb uns ulls i uns braços i... i una mena de faldilles que mai s'acabaven; que no ho sé si eren bruixes o si no ho eren, de bruixes... I una d'aquelles... *envenzions*, vet aquí que es va tornar més maca!... que semblava la Mare de Déu de Rocalaigua. (*Pausa, eixugant-se la suor, rient.*) I ella que em fa agenollar. I com que em va semblar que volia que li digués el parenostre aquell de la muller, que li devia, jo que l'hi dic. I en acabat, jo que m'adormo altra vegada. I no ho vaig saber, si ho era una bruixa o la Mare de Déu. Sols sé que em va dir, tot adormint-me jo, que aviat me casaria. (*Tothom ho comenta.*) Calleu, calleu, que no he acabat encara. I a l'endemà de tot allò jo que em veig sortir d'entre la boira terrala a cavall de tres mules a tres persones veritables. L'una persona era en Tomàs: vós, vós, *malandando*, que ja me les pagareu totes! Ah, vatua! (*Rient, de broma.*) [...] L'altre era l'amo, el *sinyor* Sebastià, i l'altra persona ja us ho podeu pensar que era Marta.»

2. Ara fixeu-vos en la interpretació de la mateixa escena de la pel·lícula basada en el llibre, disponible al web d'A la carta de TV3 (minut 18:00 fins al 19:25). Preneu nota de què podeu incorporar-hi perquè la vostra lectura sone més natural (pauses, entonació, ritme, gestos...). Per parelles, repetiu la interpretació intentant incorporar els matisos que heu anotat.
3. Dividiu la classe en grups de sis. Cada grup representarà l'escena VI del segon acte.
 - Recordeu les característiques dels diferents personatges i reflectiu-les quan us expresseu.
 - Tingueu en compte els signes de puntuació.
 - Pareu atenció a les acotacions.
4. L'escena VIII del tercer acte és un monòleg. Els monòlegs interiors són peces molt difícils de representar perquè fan parlar els personatges sense un receptor. Intenta interpretar aquesta escena amb diferents emocions:

Ira

Desesperació

Alegria

Sarcasme

LECTURA DIALOGADA

- 1. Amb l'ajuda del professor o professora, acordeu una data per a rellegir el llibre. Cada un, de manera individual, ha de subratllar aquelles oracions o fragments que li criden l'atenció, que trobe especialment difícils, o que parlen de temes interessants per a ser discutits entre tota la classe.**

Ja a l'aula:

- Seieu en rogle per a començar l'activitat.
- Trieu un company o companya perquè modere la tertúlia.
- Per torns, aneu llegint els fragments que us hagen cridat l'atenció, i digueu per què.
- Després de cada lectura, establiu un diàleg i doneu les vostres opinions.

- 2. Podeu comprovar que *Terra baixa* està escrita en una llengua prenormativa.**

- Quins exemples d'aquest tipus d'escriptura us han cridat l'atenció?
- Per què penseu que Guimerà va utilitzar aquest model de llengua?
- Creieu que les edicions modernes de l'obra s'haurien de corregir segons les normes actuals?

- 3. La religió també està present de distintes formes: ja siga amb invocacions a la Mare de Déu o en els juraments.**

- En quin moments de l'obra les introdueix Guimerà?
- Penseu que *Terra baixa* té un caràcter religiós?
- Podem inferir la posició de l'autor sobre la religió per l'argument de l'obra?

- 4. Un tema central en l'obra és la justícia social.**

- Penseu que hi ha una visió avançada pel que fa a la perspectiva de gènere?
- Quina és la posició de les dones en l'obra? Pensa en Marta, Nuri i en Pepa i Antònia.
- Tenen un paper proactiu en la resolució del conflicte?
- Podríem dir que és una obra amb matisos feministes?

CREACIÓ LITERÀRIA

1. Al final de l'obra, Marta i Manelíc acaben com a parella. Escriu una escena en què el personatge de Nuri ens done notícies de què passa amb ells en els anys posteriors mitjançant un monòleg. No oblidés utilitzar el llenguatge propi de l'obra.

2. *Terra baixa* ha servit d'inspiració per a òperes i cançons. Per parelles, escriviu una cançó en l'estil que més us agrada centrant-vos en algun aspecte de l'obra: l'amor, les relacions tòxiques, les injustícies, etc. Us atreviu a enregistrar-les?

3. Pren nota de com adaptaries *Terra baixa* a l'actualitat. Has de pensar on l'ambientaries, quin seria el tipus de poder que té Sebastià, d'on ve Manelíc, quin treball li ofereixen i quin és el passat de Marta. A continuació, escriu la primera escena de la teua versió de l'obra.

Quadern didàctic
referit al llibre
Terra baixa
(ISBN: 9778-84-1358-190-3)
© Joanjo Garcia
© Edicions Bromera, SLU
www.bromera.com

Terra baixa

Terra baixa, escrita en prosa i amb un afany realista que no abandona l'esperit romàntic de l'autor, és una de les obres més conegudes i escenificades d'Àngel Guimerà. La trama es basa en el conflicte entre la terra alta (idealitzada i pura, d'on prové Manelic, el protagonista) i la terra baixa (realista i corrompuda, on està Marta, obligada a tindre relacions amb l'amo Sebastià). Del contrast entre aquestes dues dimensions no sorgeix tan sols una història d'amor, sinó també una reflexió sobre la societat de força quasi mítica, que s'ha convertit en un dels cims del teatre en català i en una de les obres de més ressò internacional de la nostra literatura.

Àngel Guimerà

Va ser un dramaturg, polític i poeta en llengua catalana. La seua extensa obra el va convertir en un dels màxims exponents de la Renaixença de les lletres catalanes a finals del segle XIX. Les seues obres més conegudes són *Maria Rosa*, *Terra baixa*, *Mar i cel* i *La filla del mar*.

